

TŰZCSAP

A ponyvás kisteherautó már megint rátolatott a tűzcsapra. A hazafelé tartó Rosetta háta mögött. Egy, a talajra merőleges energikus víznyaláb. Majd – mivel csupán egy méternyi magasságig engedi szökellni a környék alacsony vízellátottsága – visszatoccsan a hézagos aszfalra. Rosetta nem fordul meg, hogy lássa. Rendszerint ez megy: a tűzcsap letörik, és a finom, tisztított víz újfént beleszordogál a legutóbb negyven évvel ezelőtt használatos szennyvíz-elvezetőbe, ami nem egyéb, mint a domború úttest két szélének lejtője; húszméterenként kis, fekete fémből készült börtönablakkal a lefolyás végett. Ahogy ütemesen lépked a két kezében arányos tömegeloszlást képviselő két szatyrával, Rosetta hatalmas guriga-mellei rápörögnek gömbölyű hasára. Őszes hajcsomók rugóznak ki-be a látóteréből.

Feszés hajú inog gömbölyű farizmán.

Egyenletesen mosópor-szíta, egyenletes rozsdabarna ruhája széle ide-oda csapkod lépésenként.

A kisteherautó sofőrje csak halkán káromkodik és csak rövidet. Részint, mert már megszokta, hogy nekitolat a tűzcsapnak, részint, mert nincs közönség, aki különlegesen balfasznak titulálná, ő maga pedig tudja magáról, amit tud. Jelesül, hogy nem balfasz, csak valami szemmel verés folytán, mintegy menetrend szerint nekitolat annak az átok tűzcsapnak. Végül is megszokta már a zökkenést, a sercegő felspriccelést és tulajdon tötyögését a pirosra festett fémfallosz körül, amely elhúzdik mindaddig, míg a szerelők kiérkeznek, és ellátják a sebzett orgánusot.

Az utcában kizárólag raktárépületek vannak, a rácsos lefolyóablakok fekete öregfém vázát hatalmasan ismétlő szerkezetekkel, amelyeket zavaros üvegtáblák töltenek ki. Már ahol nem verték be őket. Azért a vékony-fekete-egyenletes felületű fém és a széles-magas-silánységában matt üveg ritmusa még így, hézagosan is kivehető. A negyed elrettentően olcsó négyzetméterárai mellett nem futja semmilyen őrzésre vagy az áru korróziótól: esőtől, hőtől, földrengéstől való védelmére. Különlegesen nyomorúságos nagykereskedő, vagy legalábbis a várost, de még a környékét sem ismerő kezdő az, aki itt bérelne raktárt magának. A sofőr az eszmeftuttatás végén vállat von. Az ő ferdére csapott ponyvás teherautója sem kristályokkal kirakott limuzin; ő aztán bármennyig elszállítgatja ezekben a gyatra, olykor sem oldalról, sem fentről nem védett, lukacsos helyiségekbe az antracitszürke lécekből összetákolt, nyitott szájú ládákat, melyeket némi homályos erkölcsi eredetű indíttatásból fekete nejlonokkal fedtek be. Lesegíti őket a platóról, beoldalazza az épületbe; többé-kevésbé geometrikus hűséggel illeszti az egy héttel, egy hónappal, egy évvel korábban általa már kirakodott sötét utasok mellé. Aztán felhívja a szerelőket, megvárja, míg elzárják a tűzcsapot, és részéről ennyi volt az egész. És többnyire épp erre jár Rosetta hazafelé, amikor a sofőr pont be akarná irányozni félre csapott ponyvájú kisteherautója fenekét a raktárépület ajtaja elé, amely, némi bosszúságot okozva, véletlenszerűen a tűzcsappal szemközt foglal helyet.

De Rosetta soha nem fordul vissza, amikor a szerencsétlen sofőr lekarambolozza a piros fémtömlőt. Nem kacarászik és nem is káromkodik. Becsmérlő megjegyzéseket sem tesz. Pedig legalább egy villanással illehetné a reflexként beállt heroikus próbálkozást, amely fátumszerűen fordul olyan kiszámítható kudarcba, hogy a Gergely-naptártartáshoz hozzá kellene igazítani, ha az valaha kiköknene a rendjéből. Nincs is szerda, csak tűzcsap-ledöntő nap.

Vége. Késő. Rosetta ma is, ezen a szerdán – vagy tűzcsap-ledöntő napon – is befordul a sarkon, ahol meglepetésszerűen jobbról is, balról is, előre is, hátra is pontosan ugyanolyan raktár-vakablakok sorakoznak végeláthatatlanul, mint a tűzcsap utcájában.

Rosetta hazamegy.

A tűzcsap utáni első sarkon kell jobbra fordulnia, tizenhét silány mattüveg óriásablaknyit elhaladnia, és jobb kéz felől, a tizennyolcadik, kivert üvegű fémszerkezeten átlépve kell bemasíroznia az épületbe. Haza.

Az olajos, félig szétvert, félig rozsdától szétmárt óriás fémsztergapadok között lépked, az éles forgácsokra ügyelve. A másfél emberszélességnyi négyzetes betonoszlopnál aztán váratlanul befordul, és eltűnik a szilikátos árnyékok között. A sofőr minden egyes alkalommal megbabonázva veszi tudomásul fürgeségét vagy boszorkányosságát, amellyel megint, és talán akaratlanul, észrevétlenül átveri őt, a szegény teherszállító munkást, akinek végre egy bizsergető titok akadhatna rutinszerűen megkomponált, veszélyeshulladék-fuvarozó életére.

Ennél a másfél embernyi széles, négyzet alapú betonoszlopnál kell mindig visszaroahanni a teherautó fenekéhez és a vízsugarhoz, mihelyst a szintén forgatókönyvszerűen megérkező szerelő kocsija, mint sokutcánkénti egyetlen zajforrás azt nyilvánvalóvá, sőt, elkerülhetlenné teszi.

A szerelő – vagy szerelők; már ha nagyon unatkoznak a bázison várakozva – pacsit ad, ismerősként üdvözi a sofőrt, és nekilát a víz elzárásának. Holnap pedig több emberből és alapos felszerelésből álló kontingens indul majd kiszállásra, hogy működésében is kifogástalanul helyrehozza a zilált masinériát. A sofőr beáll az imént még a lécládák bejárataként használatos kitért üveg helyébe, egyik kezével magasan támaszkodva, a másikat hanyagul csípőre vetve, mint egy felfutott fotómodell, és végigbeszélgeti a szerelővel azt a pár percnyi vízelzárási procedúrát; gondosan kezét törölve, jobbát nyújtja neki, majd ugyanezen alaposágtól hajtva megvárja, míg a szerelő beszáll a kocsijába, és minden kockázattól mentesen elhajt ugyanabba az irányba, ahonnan jött. Ha már az autó hangja is elcsendesedett a zörejeket jobbra-balra pattogtató fém-üveg folyosók között, a sofőr komótosan felkapaszkodik csapott ponyvájú kisteherautója vezetőfülkéjébe, és elhajt a másik irányba, azzal a gondolattal, hogy mára, sőt egy hétre megint lezárult a kalandok sora – mely gyakorlat egyszersmind a kiszámíthatóság megnyugtató érzésével tölti őt el.

Kora délután 12,30-tól egészen 18,30-ig. Távol otthonától.

Pancsol a vályúban a féktelen Rosetta. Pancsol. Percekig teszi. A félbevágott henger alakú bádogvályúban, benne a csörömpölő alumíniumkanalakkal, benne a klattyogó bádogtányérokkal, benne a kicsobogó slaggal, benne a megtelő vízzel. Azzal pancsol. A féktelen Rosetta.

Amint mondom: percekig teszi. Egészen addig, míg az ezernyi étkező személyt ellátó négyszáz négyzetméteres hodály hullámai el nem csitulnak. Egészen addig, míg a konyhafőnök közelgő lahogása hallatszik. Szóval nagyon sokáig: percekig.

Rosetta minden napjában eljön ez az ünnep. Amikor az étkezőhodályból öszszegyűjtötték már az evőeszközöket, és amikor még nem lép be a ziháló konyhafőnök. Akiben nincs semmi rossz szándék úgy egyébként. Egyszerűen csak orrsóvény-ferdülése folytán a száján kénytelen levegőzni, és mivel garatmandulája is rendetlenkedik, hát tátott szájjal, némileg lógó nyelvvel, fröcskösen, szélesen lahog, mint egy víztől súlyosan megvont eb. E kényszerű és minden bizonnyal pusztán külsődleges retteneten kívül, a megmaradásért vívott harcán túl, a konyhafőnök talán játékos személyiséget tart fenn. Talán ő maga is beszálna pancsikolni a félbevágott hengerszerű vályú mellé, a csobogó slag és a bádog evőalkalmatosságok közé. Rosetta mégis felére csökkenti a slag üzemmódját, amint meghallja háta mögött a közeledő konyhafőnök kétségbeesett oxigénpumpáló apparátusát. Talán önzésből teszi. Igen, az meglehet. Ezt a két vagy olykor három percet kizárólag a maga szórakoztatására tartja fenn, titokban, mint egy butykosokat rejtegető alkoholista, mint zsetonjait a csizma bélésébe bújtató örült rulett-mester, mint menthetetlen addikt, aki csak a szerre csúszás pillanatáért él. Rosetta nem osztozik e percekben senkivel.

A szertelen csobogást követően pontosan és hibátlanul tisztítja meg az ezernyi klattyogó bádogtányért, az alumínium evőeszközöket. Egy lady, aki esténként gondoskodón részt vesz a fürdetésben. Megpaskolja a kínálkozó hasakat-hátsókat. Megkacagtatja őket.

Aztán – csitt! – gondosan kiemeli őket a bádogkádból, és toronyba állítja valamennyit, egészen holnapig, a következő ebédig.

A purgálás 18,27-kor befejeződik nap mint nap. A torony szépen feltornyozódik nap mint nap. És Rosetta felakasztja mellé csatakos kötényét, mint egyébként minden nap. A konyhafőnök egy másodpercre abbahagyja a levegő-beszerzést, és csettint. A pénzt átnyújtja. Átsiklik kezéből Rosetta markába a harmonikává hajtogatott papírdarab.

A hátsó kijáraton át – mely éppen olyan mocskos, mint a főbejárat – Rosetta kicuccolja szatyrait, és gyakorlottan félrerugdosva a konyhai szemetet, hazahalad. Este 18,30-kor. Mint rendesen.

Ezúttal azonban már a menza kijáratától kezdve haladnak a nyomában.

ELLENŐRZÉS

Az ellenőr pontosan azon az útvonalon halad végig, amelyen a naponta egyazon órában és percben hazatérő Rosetta. A betonoszlop mögött, a töredezett üvegtáblákon befelé ácsingózó tekintet elől rejtett, keskeny és alig egy személyre és két könyöktámvnyira szélesedő csigalépcső-házban a történet egyre inkább fölfelé fejlődik. Megjegyzendő, hogy vastkos alkatát tekintve maga Rosetta éppenhogy elfér a tulajdon lakába vezető meredek csigahéjban – e célból két kezét leeresztve, felsőtestéhez préselve és szatyrait előre-hátra billegtetve kénytelen továbbkaptatni.

A csigalépcső-ház vékonyka derűje felvillanyozza a munkájából kifolyólag némi félelemmel és annál is több unalommal a helyszínre érkező ellenőrt. A fal spirálban lefejtett smirglipapírhoz hasonlatos: világosszürke, apró kavicsdarabkákat ragasztottak az eredendőn sima felületre, amely tehát látható módon a gondoskodás és a stílszerű kivitelezés nyomait hordozza. Ha a parttalan nagyépület egy lifegő üvegtáblájára napfény esik, az egy pillanat erejéig továbblövi a nyalábot az apró, szürke, vágásfelületük négyzetmilliméternyi felszínén csillogni kész törmelékre. Harmóniák zengedeznek ilyenkor az épületben, gondolja a Rosetta mögött mindössze két-három lépcsőfordulónyira lemaradt ellenőr, aki nincs tudatában annak, hogy még ha netalán harmóniák is zengedeznek e környéken a napsugarak kellő átirányítása, -térítése révén, akkor sem ünnepli ezt soha senki, mivel Rosetta szigorúan csak a naplemente utáni órákban érkezik haza, percre pontosan; hétköznap is, hétvégén is, télen is, nyáron is. A lépcsőház elidegeníthetetlen nyeresége mégis, hogy bárki is forduljon elő benne, bármely alkalmatlan időpontban, a hatalmas smirglipapír szemcséi óhatatlanul a fény összevisszaverődés gondolatát ébresztik majd benne, és e felemelő eszmétől az ellenőr szinte lazán nadrágja zsebébe vágja mindkét kezét. Majd rögvést kihúzza, mivel az előállt helyzet gyakorlatilag lehetetlenné teszi a fellépkedést a meredek íveket követő lépcsőkön. Csinos, majdnem testhezálló öltönytudrágot visel. Olajkék inget hozza. A zakót az irodában hagyta, mert szóltak neki, hogy ma egészen különös terep lesz; nem az a jófajtaból való. Hát otthagyta egyébiránt elmaradhatatlan zakóját a forgószerű háttámláján, zsebében a telefontal; és e kettő hiánya a meztelenség és a halálfélelem érzetének keverékét idézi most elő benne. Annak tudata, hogy ez mégiscsak a legutolsó munkája a mai napon, az indulás hevében háttérbe szorította atavisztikus aggodalmait a ruhadarab és a segélyhívó eszköz hiánya miatt. A lépcsőház energikus felívelésétől nekilendülve lép tehát Rosetta után az ellenőr: át a küszöbön, rögtön a legfelső lépcsőfok után, szinte váratlanul, tehát egyenesen az ember által lakott területre. Annak ellenére, hogy szóba sem elegendett Rosettával, de még elé vagy mellé sem került sem az utcán, sem a raktárban, sem a felvezető-lépcsőn, a nagydarab nő mintegy konszenzusszerűen nyitva hagyja maga mögött az ajtót.

Rosetta jobbra lép, elhelyezi a szatyrokat a hideg kövezeten, az előtér-konyhában kezét megmossa, majd gondosan leitatva róla a nedvességet a vízelvezető gégecsőjére akasztott törülkövel, lassan és kérdőn fordul az ellenőr felé. Hogy a lakás, a lakhatás, tudja, az engedélyek miatt, öklendezi fel a helyzet közepébe került ellenőr a meglepetéstől összezutyult szavakat. Aztán Jó napot kíván, továbbá ennek és ennek a hivatalnak a megbízásából jött, és ez és ez a neve; ha szükséges, bemutatja az igazolványát, helyesbít kiváló lélekjelenléttel. És megint zökken egyet az agyából kifelé pöfékelő vonat, mert az igazolványa a telefontal összeölelkezve ott maradt a zakója belső zsebében, bár most már egye fene, gondolja, és azonmód elszánja magát, hogy ma még, hazatérése előtt így vagy úgy, de elrendezi ezt az utolsó ügyét. Biztosan tudja, hogy estére visszazökken az aznapi letudott munka jóleső érzésébe, és soha többé föl sem merül benne ez a kis átmeneti gubanc. Rosetta keze az ellenőr háta mögé int széles-terebélyesen, épp átellenben a csupasz csaptelleppel és a kéztörölő-tartóként szolgáló nyökögő gégecsővel. Szinte tölgyillatot áraszt a csaknem tíz centiméternyi vastag asztallap; óriás erekkkel, hatalmas szákkal, örvényszerű göcsörtökkel. Két, remélhetőleg egymásnak hegesztett és nem csupán támasztott fémkeret tartja alatta a bakot. Körötte pedig négy, tökéletesen különböző szék ácsorog életrevaló öniróniával. Az ellenőr szinte elröppen örömeiben, hogy mégsem kell visszarohannia a hivatalba öngazoló okmányáért, és leereszkedik a piros

műbőr kárpitozású, kerek ülőkével és félköríves, ezúttal kissé tépett pirosságú háttámlával rendelkező székre, amely kifejezetten hosszú szavatosságú mechanizmusának köszönhetően még mindig olajozottan pörögne körbe, ha az ellenőr rögvest nem rezzenne fel róla. Csak pár centire, mert az már most előrelátható, hogy az asztallapot tartó fémdorongok igen közel állnak a térdkalács-reccsentéshez. Mozzanatnyi felemelkedés után marad tehát ülve. Két lábát a megszokottnál nagyobb terpeszben megveti, hogy az ide-oda pörgés irányát és sebességét saját teste izmaival vezényelhesse. Csupán a helyzet különössége folytán került a figyelem fókuszába ez a lakóterület, mondja most a régi összeszedettségével Rosettának. Merthogy ki a csuda akarna itt lakni, és ha akarna is, ki kaphatna itt lakást?, inog az ellenőr feje sajnálkozva, amiért ezt az olajos bőrű nőt hamarosan el kell távolítani innen, a huzatos raktárépület kebeléből, a gondosan felépített és kidekorált csigalépcső-házzal együtt, szedett-vedett bútoraival és gönceivel egyetemben, mégpedig mielőbb, mert az egyéni és társadalmi egészségre egyszerűen minden irányból ártalmas ez a kaland. Ha földrengés van, és a vastraverzek, betonoszlopok a fejére esnek, ugye. Ki vállal azért felelősséget? Sem ivóvíz, sem áram, de gáz se járhat ebből az építményből ki-be: még csak az hiányozna, hogy egy szívárgás és robbanás folytán milliárdnyira tépett üvegfoszlányok szakadjanak a város nyakába a keleti széllel. Vagy szétáradjon itt, térdig érjen és bűzhödjön a szennyvíz, vagy pattanjon a szikra, és boruljon minden ebben az egyébként elfeledett negyedben lángra, és törjön lávaként a lakott világra a felhevült és cseppfolyósodott vas. De vegyük csak a legelemibb bio-katasztrófát: a patkány- vagy csótányinváziót, folytatja az ellenőr boldogan, hogy mennyi minden eszébe jutott, és milyen emberségesen is találja a tényállást ennek a jóra való, ormóttan asszonyoknak. Aki közben eltűnt a lakóter hátsó traktusában, és ekképp nem lesz tanúja annak, ahogyan a patkány- és csótány-szekvenciához érkező az ellenőr újra megemeli lábát, és a lendülettel újfent kileng alatta az ülőalkalmatosság. Jobbra-balra. Derűsen tekint a kezében papírcsomókkal visszatérő Rosettára. Kiszáradt a torkom, mondja, amint újra biztos talajt ér. Rosetta az ellenőrtől egy lépésre távolabb helyezi a fehér és sárga, új és régi, sima és gyűrött dokumentumokat, azzal már lép is a csap felé, amelyből – és ezt csak most veszi észre méltatlankodva az ellenőr – a víz egyenesen egy éppen olyan ablakszerű fémrács-lefolyóba zubog, mint odakint az utcai szennyvízelvezetőben. Ejnye, asszonyom, node, nohát, bazsalyog az ellenőr, gyorsan szemrevételezve a kifogástalanul áttetsző, döbbenetesen vastag falú poharat, amelyet Rosetta a frissen a csapból fakadó vízsugar alá tart. De hiszen az kizárt, hogy itt ekkora víznyomás legyen, gondolja a cseltől lenyűgözött, egyébként minden tekintetben alaposan felkészült ellenőr, majd rögvest a papírok felé nyúl. A férfi mozzanatnyi figyelmetlenségét kihasználva, megpattan Rosetta kezében a csaknem ujjnyi vastag falú pohár, és a nő vére a vízsugarakkal keveredve a lágyan szökellő málnaszíntől a viszkózusan cseppenő bordóig a vörös szín minden árnyalatát produkálja a konyhában. Vagy miben.

Rosetta lendületből elzárja a csapot. A pohár darabjai – tromba kristály-törmelékek – lezuhannak a kőre. Rosetta épphogy elvonszolja magát a falig – távolabb a törmelékektől és távol a világosabb-sötétebb, kisebb-nagyobb vértócsáktól. Lecsúszik. Két lába enyhe terpeszben, törzse egyenes, a falhoz simul. Az ellenőr odapattan, és úgy irányítja felfelé Rosetta összevagdossott jobb kezét, mintha vonatoknak engedne szabad átmenést a pálya szélén.

Rosetta olajosbarna szeme a semmibe néz.

Olajosbarna bőre viszont emelkedik-ereszkedik. Szuszog, állapítja meg az ellenőr, és fél fenékkal visszaül a piros forgószékbe. Jobb lába Rosetta felé kinyújtva, ugrásra készen, arra az esetre, ha amannak kimaradna a szuszogása. De nem marad ki. Tökéletesen ritmikus. Kizökkenthetetlen. Még el is mélyült. Az ellenőr hűségezen figyel. Rosettára és a papírokra. Néha jobbra lendül, hogy mindkét tárgyát azonos időben, alaposan agnoszkálja. Bal kezével a paksaméta után nyúl, és mindvégig a helyzet által megkívánt dicséretes figyelem-megosztásban végigböngészi az iratokat.

Építési engedély a csigalépcső-házra. Lépcsőfokok száma: 97.

Engedély víz bevezetésére, ipari nyomáson.

Felújítási engedély csigalépcső-házra, a falburkolatra.

Engedély a lefolyó kiépítésére.

Külön engedély a szennyvíz-elvezetésre. Csatornázásra is. Csatormányban.

Engedély fürdőszoba elkülönítésére. Elutasítva. Fellebbezve. Fellebbezés elfogadva. Engedély megadva.

Engedély a gázcsövek lakóhelyiség-szerű kiépítésére, elágazására, csapok elhelyezésére.

Lakhatási engedély elutasítva. Fellebbezve. Fellebbezés elfogadva.

Lakhatási engedély iránti kérelem újraiktatása. Fellebbevitel. Elfogadva. Engedélyezve.

Rosetta még mindig a kövezeten ül; hajjas baba. Olajosbarna szeme bámul. A kezét felfelé tartja; csuklóján végiglendül, hónaljáig ér a vére.

Kérem, engedjen be a mellékhelyiségbe, alázatoskodik az ellenőr, majd elindul Rosetta lanyha kézmozdulatának irányába, jobb felé eltolja a paravánajtót, és bágyadt fejét a csésze fölé lógatva, percekig vagy talán órákig – önfelédten hány.

Aznap este az ellenőr nem hiányolja zakóját, amikor hazaér. Szeme körül barna, nyüzött bőrrel, házi ruhája ujjánál fogva húzkodja asszonyát. Nem hagy időt az átöltözésre, olyan nagyon sietnek a város szívébe, ahol egy vastraverzekből összehegesztett építmény áll. Annak az alagsorába mennek, még mindig vastraverzek közé. Sietnek. Az ellenőr húzza a nejét. Lihegnek. Mindketten kimerülten lihegnek. Az alagsor legutolsó béltraktusában végre lecsillapodva rognak a kocsmái székre, a csaknem teljesen kihalt teremben. Egy költő énekel a pódiumon, bágyadt fénykörben, sirályokról és egy nőről, aki pontosan ugyanúgy fésülte a haját, mint a rég elmúlt kedves.

Kategoria: vers, próza
Denumire autor: Sebestyén Rita

Látó Szépirodalmi Folyóirat